

Václav Černý, Živnostenské podnikání v Prachaticích v poválečných letech.
Příspěvek k hospodářským dějinám města v polovině 20. století.

Posudek oponenta bakalářské práce

Václav Černý se ve své bakalářské práci zabýval fungováním a následnou likvidací živnostenského podnikání v období po druhé světové válce a během nástupu komunismu. Jedná se o velmi zajímavou, avšak jen málo zpracovanou problematiku, která je navíc v obecném povědomí stále „živá“, podobně jako třeba kolektivizace zemědělství. Díky relativní blízkosti zkoumaného období a rozsahu hospodářských a sociálních změn, které zasáhly nejširší vrstvy obyvatelstva, je otázka znárodnění živnostenských podniků na přelomu čtyřicátých a padesátých let 20. století pro řadu pamětníků či jejich potomků stále aktuálním a citlivým tématem. Právě tento fakt do značné míry ztěžuje badatelskou práci a je třeba ocenit, že se autor rozhodl právě tomuto tématu věnovat.

Ve své práci Václav Černý využil velké množství archivních pramenů, především z fondů národních výborů a obchodních a živnostenských komor. Je si zároveň velmi dobře vědom řady omezení, které dochovaná pramenná základna přináší. Jedná se například o nepřítomnost žijících pamětníků zkoumaných událostí na Prachaticku nebo neexistenci adekvátní fotodokumentace ve fondech oficiálních institucí, která zapříčinila, že dochované fotografie musely být využity pouze ilustrativně a nikoli jako samostatný pramen.

Práce je velmi dobře členěna, úvodní teoretické kapitoly věcně rekapituluji politický a hospodářský vývoj daného období v českých zemích i v zkoumaném regionu. Autor si správně povšiml faktorů, které ovlivnily poválečnou situaci v Prachaticích, a dokázal je zohlednit ve svých interpretacích. Upozornil například na narušení struktury zdejšího obyvatelstva v třicátých letech 20. století, kdy sílící nacionální tlaky vedly k rostoucím neshodám mezi českým a německým obyvatelstvem. Připojení oblasti k německé říši vedlo k vystěhování řady česky mluvících obyvatel do vnitrozemí, následovalo výrazné snížení počtu obyvatelstva v důsledku odsunu Němců. Všechny tyto faktory vedly k poklesu počtu samostatně podnikajících osob. Výrazný vliv na existenční podmínky živnostníků na Prachaticku měla také nízká úroveň industrializace, elektrifikace a dopravy.

Jádrem práce je analýza struktury živnostníků v Prachaticích v období postupného etablování komunistického režimu. Své poznatky autor zpracoval do přehledných tabulek a grafů umístěných v příloze, bohužel, komentář ve vlastním textu je místy příliš popisný a zbytečně stručný. Ocenění si naopak zaslouží srovnání situace v Prachaticích se stavem

v sousedních lokalitách, Volarech a Vimperku. Poslední část předložené bakalářské práce tvoří přiblížení příběhů rodin Kulišových a Krejsových, které alespoň částečně ilustrují zážitky konkrétních lidí, kteří se v archivních pramenech skrývají pod pouhými jmény či číselnými údaji.

Text Václava Černého je zajímavou sondou do problematiky hospodářských dějin poválečného období, nahlížených z perspektivy situace menšího pohraničního města. Vzhledem k tomu, že se jedná zatím pouze o bakalářskou práci, je možné odpustit občasnou popisnost textu a nedostatečnou komparaci zjištěných údajů. Vědecký aparát předložené práce je v pořádku, místy pouze pokulhává stylistika, zlepšit by bylo možno i grafickou úroveň příloh.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem bakalářskou práci Václava Černého doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**.

V Třeboni 7. 6. 2013

doc. PhDr. Josef Grulich, Ph.D.